

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 20. Quæ pœnæ statutæ Clericis immiscentibus se officiis & negatiis sæcularibus, aut intendentibus jocularibus & histrionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

recreationis causâ, non negligendo officia divina & ministeria suo statui incumbentia, ludant, censet Pirh. *l. c.* cum citatis à se Less. *de just. l. 2. c. 26. du. 1. à num. 5.* Laym. *th. mor. l. 3. tr. 4. c. 21. num. 1.* præsertim, ut inquit, cum hodiernum rigori antiquorum canonum, etiam quò ad ludos istiusmodi fortuitos multum per desuetudinem derogatum videatur. Unde etiam, quod ait Barbof. *in cit. c. inter dilectos. n. 8.* citatis Bellef. Farinac. &c. quòd consuetudo ludi permilla in clericis uti corruptela omnino improbetur, id inte lligendum de ludis istiusmodi infamantibus. V. g. ludo alearum publico. Notandum etiam, clericis constitutis in facris prohiberi, ludos theatrales, non tantum scurriles, sed & profanos exhibere, non obstante quacunq; consuetudine, & vel maximè in ecclesiis. *c. cum decorem. hoc. t.* Barbof. *ibidem. num. 1.* & 2. citatis aliis, neque etiam istiusmodi ab aliis exhibitis interesse possunt, multoque minùs elargiri talibus comædis pecuniam. Barbof. *cit. num. 3.* non prohibetur tamen illis etiam in ecclesiis exhibere ludos honestos, comedias, tragœdias aliave spectacula pia excitantia ad devotionem, & non ludicra, fervientia potius ad risum & lasciviam. Gl. *in cit. c. cum decorem. v. monstra.* Abb. *ibid. num. 1.* Barbof. *num. 6.* Bellef. *disq. cler. p. 1. §. 23. num. 10.* Pirh. *h. t. num. 25.* Sed neque clerici huiusmodi, sulciper pollunt habitum personatorum, & larvis se tege- re. Barbof. *l. c. num. 3.* citatis Bellef. *ubi ante num. 7.* Gregor. *synagm. juris. l. 39. cap. 11.* Lambert. *de jurep. l. 2. p. 2. quest. 9. a. 26. num. 5.* Comitol. *resp. mor. l. 6. quest. 8.* & præsertim in scenis pretio recepto, & causâ quæstus; cum istiusmodi repræsentationibus vacantes sint infames, & utroque jure pro infamibus habeantur, nec possint promoveri ad ordines. Barbof. *loc. c.* citatis aliis. An verò repræsentare possint ipsi personam aliquam ecclesiasticam. V. g. monachum, ad eremitam aliumve sanctum non ludibrii causâ dubitari potest; cum aliàs secularis veste religiosa virorum aut monialium ludibrii vel contemptus gratiâ utens, aut etiam in ea theatralia exercens peccet gravior, & puniendus veniat, non tantum à Judice ecclesiastico, sed & lege cæsaræa. *Auth. de sanctiss. Episcopis. c. ult. coll. 9.* intenterur eis pœna corporalis & exilii. Rodriq. *quest. 99. regul. tom. 2. quest. 76. a. 7.* Pirh. *h. t. num. 26.* Barbof. *l. c. num. 4. & 5.* citatis aliis.

Quest. 20. Quæ pœnæ, præsertim quò ad privationem privilegii clericalis, immiscentibus se officiis & negotiis secularibus, aut intendentibus jocularioribus & histrionibus?

R Esp. primò: prohibitum est clericis & monachis negotiari lucri gratiâ sub intimatione anathematis. *c. secundum. ne clerici vel monachi.* Barbof. *ibid. num. 1.* citatis aliis Delb. *c. 5. du. 3. f. 1. num. 2.* neque ad hoc, ut anathema infligatur, requiritur trina monitio præcedens, de qua in *c. fin. hoc. t.* Delb. *l. c. num. 4.* Ratio, cur sub pœna anathematis id illis prohibeatur, est, quia valde indecorum est, ecclesiasticos lucris captandis incumbere; tum quia mitè animi occupat & à spiritualibus revocat; tum et-

iam quia est res plena periculi perjurii, fraudum injustitiæ. Delb. *l. c. num. 7.* juxta monitum Apostoli. *1. ad Timoth. 6.* Porro hæc verba: *sub intimatione anathematis* non esse latæ sententiæ, sed ferendæ, uti & illa, dum simpliciter dicitur: *sub excommunicatione*: censet Barbof. *in cit. c. secundum. num. 8.* & in *c. cum esset. de testam. num. 9.* citans pro hoc Sayr. *in cla. reg. l. 3. cap. 8. num. 19.* Tulch. *v. pœna. concl. 233. num. 5.* Galas *de LL. quest. 96. tr. 14. d. 15. f. 3. num. 41.* Farinac *fragm. crim. p. 2. v. lex. num. 69.* & alios. Præter hanc pœnam, si post trinam monitionem sui Prælati non respiscant, intermittendo negotiationem (idem est de officio seculari (sordido) amittunt ipso facto privilegium clericale quo ad facultates & bona sua, ita ut quò ad ea statutis & consuetudinibus patriæ subjaceant & non sint defendendi per Ecclesiam, pro ut statuitur. *c. fin. Ecclesiâ in odium negotiationis, utpote valde dedecis ecclesiasticos, Magistratui seculari concedente, ut eoram eo conveniri possint, & ab eo puniri in rebus negotiationis.* Delb. *loc. c. num. 1.* cum communi. Dicitur primò: *post trinam monitionem*: ita ut una monitio peremptoria non sufficiat, sed requirantur tres distinctæ intervallo aliquot dierum Gl. *in Clem. 1. hoc. t. v. tertio.* Abb. *in cit. c. fin. num. 5.* Sylv. *v. clericus. 3. num. 3.* Nav. *in man. cap. 27. num. 2.* Comitol. *resp. mor. l. 1. quest. 53.* Barbof. *in cit. c. fin. citatis aliis Pirh. hoc. t. num. 28.* Delb. *l. c. num. 6.* contra Rosell. *v. excommunic. 2. num. 3.* Angel. *v. clericus num. 3.* quorum sententiam non improbabilem censet Delb. & pro qua citantur quoque à Barbof. *in c. 6. ne clerici vel monachi. num. 7.* Molin. *de just. tract. 2. d. 242. num. 10.* Aitacium *de cens. tom. 1. ubi de Bulla Cœnæ. dist. 19. cap. 6. col. 10.* Quarant. *in summ. bull. v. vestigal.* Portel. *in dub. regular. v. tributum.* Turrecrem. Malder & alios docentes, teneri clericos negotiatores ad solvendum tributum, etsi trina monitio non præcesserit. Quia dum agitur de pœnis incurrendis, & jus exigit trinam monitionem, una citatio peremptoria non habet vim trinæ citationis; cum in pœnalibus verba strictè accipienda. Arg. *l. 3. §. hæc verba. ff. de negot. gest.* Abb. Pirh. *LL. cit.* Ait tamen Sanch. *consil. mor. l. 2. cap. 4. du. 51. num. 2. in fine.* Quòd si Episcopus faciat publicam constitutionem Synodalem, quâ jubeat, ut clerici abstineant à negotiatione sub pœna privilegii clericalis amittendi, tale edictum haberi loco trinæ admonitionis. Sed neque etiam sufficere monitio generalis etiam repetita, ut omnes clerici abstineant à negotiationibus, sed requiritur trina monitio specialis, ita ut feratur ad talem negotiatorem clericum in specie seu in individuo. Reiffenst. *hoc. t. num. 137.* cum Abb. *l. c.* Dicitur secundò: *sui Prælati*: quia hæc monitio fieri debet à Prælato, nec satis est, ut fiat ab alio Judice; *cum cit. c. fin.* dirigatur ad Episcopum Ambianensem, & dicatur; *si tertio à te moniti.* Sanch. *loc. c. num. 5.* citatis Sylv. Ang. Butr. Abb. & aliis. Dicitur tertio: *si non respiscat, & intermittat negotiationem.* dum enim post trinam monitionem desinit negotiari, non amittit privilegium clericale. Quin & postquam illud amisit continuando negotiationem, recuperat illud, quamprimum desinit negotiari; cum privilegium illud in hoc casu continuatæ post trinam monitionem negotiationis non extinguatur in perpetuum, sed

sed solum quamdiu Clerici negotiatoris delictum durat. Comirul. loc. c. Molin. loc. c. d. 342. concl. 1. n. 3. Barbof. cit. a. 4. Pith. num. 29. cum Gl. fin. in cit. c. fin. Arg. ejusdem c. dum ibi dicitur: *Dum* (hoc est, quamdiu) *his se implicant*. Dicitur quartò: *amittant ipso facto*. Nam ipso facto, ut loquitur textus cit. c. fin. abjecerit privilegium clericale. Licet enim clericus verbo renunciare huic privilegio nequeat, potest tamen id facto suo, dum illud tale est, ut reddat committentem illud eo indignum, & propter quod jura privant eum. Dicitur quintò: *quò ad facultates & bona sua*: hoc est, patrimonialia, & quæ ex redditibus suorum beneficiorum collegerunt (quæ bona clericorum aliàs bona minùs quam bona Ecclesiæ sunt exempta à Magistratùs sæcularis jurisdictione, exactionibus, tributis & vectigalibus. Pith. num. 29. cum Abb. cit. num. 4. & communi DD.) non autem quò ad bona, quæ sunt & remanent Ecclesiæ; cum delictum personæ non debeat redundare in detrimentum Ecclesiæ juxta. Reg. 76 Gl. fin. in c. fin. h. t. Barbof. ibid. num. 4. Pith. l. c. Unde, ut idem, si clericus negotiationem exerceat ex bonis Ecclesiæ. V. g. Prælati ex bonis monasterii, locum non habebit hæc amissio privilegii. Quamvis quò ad hoc in praxi observari contrarium, ita ut administratores talium bonorum quoque solvere teneantur vectigal &c. dum negotiatio est lucrosa putet. Laym. th. mor. l. 4. tr. 9. c. 6. num. 9. in fine. Colligitur quoque ex dictis verbis, quòd clerici illicitam exercentes negotiationem, ex inde non amittant privilegium clericale; neque canonis, neque fori quò ad personas suas; eò quòd, cum hæc lex sit pœnalis, extendi non debeat à facultatibus clericorum ad personas eorum, Suar. de cens. d. 22. f. 2. Pith. num. 28. Reiffenst. num. 139. Unde etiam, ut idem, si in negotiatione delinquant, utendo V. g. falsa mensura, non poterunt à Judice sæculari, sed à solo suo Judice ecclesiastico puniri. Pro quo citat Gl. in cit. c. fin. v. *tertiò*. (ubi tamen ea de hoc postremo nihil, sed solum, quòd non amittant privilegium canonis.) Abb. *ibidem* num. 7. citi tamen contradicere videtur Barbof. in cit. c. fin. num. 2. dum ait, posse illos puniri à Judice laico in rebus negotiationis, sed non ad pœnam corporalem. Pro quo inter alios citat Carol. de Grassi, de effectib. cler. eff. 1. num. 845. ubi is, quòd puniri possunt in concernentibus negotiationem (qualiter negotiationem concernit, uti in ea falsa mensura; vel etiam moneta falsa) non in reliquis, intellige, delictis eam non concernentibus, non possunt tamen etiam ratione delictorum procedere cum illis ad pœnam corporalem. Dicitur sextò: statutis & consuetudinibus patriæ subjacent, quò ad solvendas gabellas, contributiones, tributa non secùs ac non clerici seu laici. Delb. l. c. num. 4. Pith. h. t. num. 28. Si quidem dum clerici negotiationibus & lucris sæcularium hominum propriis inhiant, æquum est, ut etiam eorum onera sentiant. Pith. l. c. An verò clericus negotiator cogi possit à sæculari Judice ad solvendas gabellas, tributa, vectigalia, non ita conveniunt. AA. Affirmativam, nimirum posse eos ad hoc cogi à Judice sæculari, non quidem capiendò personas, sed res; eò quòd in his, quæ causà negotiationis defert, reputetur, non ut ecclesiasticus, sed ut laicus, tenent plures apud

Sanch. cons. mor. l. 2. c. 4. du. 52. n. 1. & sic hanc sententiam de consuetudine servari in Gallia testantur apud eundem Triaquel. Aufser, videturque hæc sententia conformior dictis paulò ante ex Barbof. Si enim in rebus negotiationis puniri possunt à Judice laico, videntur multò magis ab eo cogi posse ad solvenda ex iis, quæ debent. Contrariam tamen tenet Sanch. l. c. eò quòd in jure tantum dicatur, teneri eum solvere gabellas ut tenentur laici. Ubi etiam addit citatis pro hoc aliis, quòd si sit quæstio, an ea res sint clerici, an causà negotiationis deferantur, de hoc cognoscere debeat Juxta ecclesiasticus, & quòd manente dubio, an merces causà negotiationis deferantur, standum juramento clerici. Dicitur denique: non sint defendendi ab Ecclesia, & peccant in Ecclesiam, frustra invocant auxilium illius ad defendendum privilegium. c. cum contingit. de sentent. excom. siquidem frustra implorat auxilium legis, qui committit in legem. c. quia. de usuris. Gl. in cit. c. fin. v. cum facto.

Quæst. 21. An etiam clerici initiati tantum primà tonsurâ & ordinibus minoribus ob negotiationem amittant privilegium fori?

R Esp. Non convenire in hoc AA. Affirmant namque Clarus. pr. crim. §. fin. q. 36. n. 12. & plures alii apud Sanch. de matrim. l. 7. d. 46. num. 25. & Barbof. de potest. Episc. p. 2. alleg. 12. num. 30. eò quòd non sit, ut clericus fruatur privilegio statùs, quem offendit, & in cujus opprobrium cedit. Negant è contra, ac præcipue de clericis conjugatis. Sylv. v. clericus. 3. q. 3. Sanch. l. c. num. 26. Barbof. cit. n. 30. Suar. de immunit. Eccl. l. 4. c. 28. num. 9. Delb. p. 1. c. 4. du. 2. num. 12. eò quòd, cum è statu clericis conjugati negotiatio quædam decens & moderata non sit ita aliena, & cit. c. fin. non loquatur de clericis conjugatis, multaque liceant clericis conjugatis, quæ aliis clericis prohibita sunt. Unde ne quidem clericum conjugatum privari posse hoc privilegio fori per sententiam, ait Delb. num. 14. Quin etiam, ut idem num. 17. licet de clerico non conjugato loquatur cit. c. fin. Affirmandum adhuc est, quòd privilegio fori non careat ob negotiationem, nisi per sententiam privetur; quia etiam nullibi statutum, talem clericum ob negotiationem carere tali privilegio.

Quæst. 22. Quæ pœna statuta clericis, exercentibus officium macellariorum vel tabernariorum?

R Esp. Clerici exercentes publicè & personaliter officium macellariorum, id est, lanionum, vel tabernariorum (id est, in quorum domibus panis, vinum, carnes coctæ venduntur, ut Gl. in clem. 1. h. t. v. tabernariorum) si ab Episcopo nominatim expressis eorum nominibus tertio moniti, ab iis intra terminum ipsis ab Episcopo præfigendum non desistat,